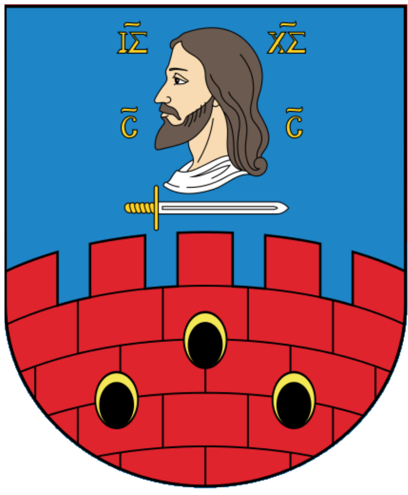

ДЗВІНСКІ ЎЗГОРАК

Крок на свой родны, дзвінскі ўзгорак, каб глядзець у будучую сінь

ГРАМАДСКА-ПАЛІТЫЧНАЯ ГАЗЕТА ВІЦЕБСКАГА РАЁНА, №1 (126)
СТУДЗЕНЬ 2021 ГОДА

НАША БУДУЧЫНЯ

МОЛАДЗІ НОВАГА ПРЭЗІДЭНТА

Паводле даных праваабаронцаў, у Беларусі за кратамі знаходзяцца тысячы з ліку ўдзельнікаў акцый пратэсту супраць вынікаў прэзідэнцкіх выбараў. Усе яны асуджаныя па розных артыкулах КаАП РБ, аднак толькі некалькі соцень з іх прызнаныя палітзняволенымі.

Сярод непрызнаных палітзняволеным – адзін з берасцейцаў, які 9 жніўня ў вечар пасля выбараў выйшаў на пратэст.

Жанна Загжэцкая, маці пратэстоўца Аляксандра Бабіча, які засуджаны да 3 з паловай гадоў па артыкуле 364 КК (Гвалт альбо пагроза гвалту ў дачыненні да супрацоўніка ОУС) распавяла Беларускаму Радыё Рацыя.

— Гэта быў панядзелак, мы з мужам чакалі яго тут у нас на МОПРа. Мы павінны былі ехаць дапамагаць на лецішча. Мы глядзім па часе, што 11 гадзін, а ён не тэлефануе. Я адразу насцярожылася, давай тэлефанаваць, ён быў проста недаступны, адключаны. Я кажу: «Саша, усё, я еду на Усход, там штосьці здарылася!». Я хутка апранаюся, у мяне рукі трасуцца проста. Тут тэлефанаванне на тэлефон мне: «Гэта адвакат са Следчага камітэта». Я так адразу: «А чаго вы мне тэлефануеце?» «Вы хочаце мяне выслухаць?» Я ўжо так спынілася, бо ў мяне было вельмі многа эмоцый: чаму, што як гэта? Яны мне кажуць: «Мы вашага сына затрымалі, вядзём следчыя справы… Мы будзем разбірацца, запісвайце дадзеныя». А тут яго няма. Мы пасля адразу пачалі тэлефанаваць сябрам, шукаць, як, што, дзе.

— Ці адчувалася нейкая салідарнасць пасля затрымання вашага сына?

— Так, вельмі канешне адчувалася падтрымка. На пачатку адгукнулася больш чужых людзей. Свае родныя крыху пазней далучыліся да падтрымкі. Цяпер падтрымліваюць, перажываюць, была падтрымка. Мы нават з мамамі аб'ядналіся з такімі ж, у якіх такое ж гора. Сустрэчы ад «Вясны» былі, псіхолагі з намі працавалі. Яны з намі размаўлялі, каб мы не адчувалі, што нашы дзеці злачынцы, а наадварот, нашы дзеці — гэта залатая ячэйка нашай адроджанай нацыі.

Наша моладзь вельмі разумная, яна вартая лепшага прэзідэнта. Бязмежжа творыцца ў нашым правасуддзі. Правасуддзе на дадзены момант падтрымлівае тую сістэму, якая яшчэ трымаецца «пасінеўшымі пальцамі за свой фатэль». Яны не думаюць, што гэта ў адну гадзіну можа сысці. Як яны будуць адказваць за свае ўчынкі?

Калі б ён сябе не абараніў, то, магчыма, ён быў бы ў чарговай спартовай зале, дзе збівалі гэтых хлопцаў. Ён проста сябе абараніў, каб не стаць інвалідам. У той вечар 9-га жніўня неабыякавыя людзі выйшлі, бо ў іх быў крык душы, што несправядліва.

У кожнай сям'і спытай: «За каго ты галасаваў?», «А ты за каго?». І ўжо адразу вызначыш, што асноўная маса ішла супраць нелегітымнага прэзідэнта. Яны проста выйшлі абараніць свой голас і паказаць, што мы нязгодныя. Калі там недзе нейкая штурханіна была з міліцыянтамі, то гэта была абарона, каб яго не збілі. Я лічу толькі так.

— Як ён сябе адчувае, пра што піша, можа штосьці просіць, каб перадалі?

— Канешне перажывае, бо гэта выкраслены час з яго жыцця. Ён марыў пра многае, пра свае дасягненні, пра далейшыя свае справы. На дадзены момант у іх там не хапае палітычнай інфармацыі. Гэты недахоп іх больш ставіць у тупік, яны не ведаюць, што адбываецца тут. Калі перапісваеш у лістах НЕХТА ці іншы канал, які піша праўду, перапісваеш такую палітычную зводку, то ён вельмі ўдзячны. У наступным лісце піша: «Мамуля, дзякуй табе за такі добры ліст! Гэта як глыток свабоды з таго, боку. Мы нічога не ведаем, але трымаемся».

"Новы Час"

Чытайце сайт Віцебскага раёна: http://vicebskreg.by

СУД

НОВАЯ СПРАВА ЗА МАРШ

Суд Віцебскага раёну паўторна разгледзеў адміністрацыйную справу ў дачыненні 19-гадовай Ангеліны Туравец. Яе вінаваціле ва ўдзеле ў маршы памяці Рамана Бандарэнкі (ч.3 арт. 23.34 КаАП) 15 лістапада.

Суддзя Наталля Траццякова прызнала дзяўчыну вінаватай і пакарала штрафам у памеры 40 базавых велічынь.

«Ці справядліва пакаралі? Канечне, не! Я проста гуляла з сяброўкай... Яны думаюць, што штрафамі ды суткамі напалохаюць нас. Але я працягну гуляць і надалей», – сказала пасля суду Ангеліна Туравец.

23 лістапада Ангеліна Туравец, якая на той момант знаходзілася пад вартай у СІЗА, была прызнаная ў гэтай жа справе невінаватай (суддзя Міхаіл Зубеня). Але начальнік Віцебскага РАУС Андрэй Іваноў абскардзіў тое рашэнне ў абласным судзе, у выніку справу накіравалі на новы разгляд. Разбірала яе гэтым разам суддзя Наталля Траццякова.

Паводле пратаколу, Ангеліна Туравец 15 лістапада ўзяла ўдзел у несанкцыянаваным вулічным шэсці з мэтай выказвання пратэсту супраць парадку правядзення выбараў і гвалту. Сваёй віны дзяўчына не прызнала. Патлумачыла, што проста гуляла па вуліцы Леніна разам з сяброўкай.

На міліцэйскім відэа Ангеліна знаходзілася на пэўнай дыстанцыі ад калоны пратэстоўцаў. Тым не менш, суддзя палічыла, што чалавек, які да гэтага 4 разы прыцягваўся да адміністрацыйнай адказнасці паводле арт. 23.34, не мог выпадкова апынуцца ў месцы правядзення акцыі пратэсту.

Суддзя прызнала Ангеліну Туравец вінаватай і пакарала яе штрафам у памеры 40 базавых велічынь (1160 рублёў).

Сапраўды, пасля прэзідэнцкіх выбараў Ангеліну Туравец да гэтага 4 разы прыцягвалі да адміністрацыйнай адказнасці паводле арт. 23.34. Яе каралі штрафамі і адміністрацыйнымі арыштамі. Агулам у віцебскім СІЗА дзяўчына правяла 10 сутак. На сённяшні суд таксама прыходзіла з так званым «камплектам для СІЗА» ў заплечніку.

Зміцер Міраш
"Віцебская вясна"

СПАДЧЫНА

ПРЭМІЮ ЗА АДРАДЖЭННЕ ЦАЦАК

Спецыяльнай прэміяй Прэзідэнта Беларусі, якая ўручаецца дзеячам культуры і мастацтва ў калядныя дні, адзначаны калектыў Віцебскага абласнога метадычнага цэнтра народнай творчасці.

Так высока ацэнены яго дасягненні ў захаванні гісторыка-культурнай спадчыны Беларусі, адраджэнні традыцыйнай тэхналогіі вырабу гліняных цацак Аршанскага Падняпроўя і Віцебскага Падзвіння.

Гэта ўзнагарода, як адзначыла дырэктар ОМЦНТ Кацярына Лабука, - вынік шматгадовай сумеснай працы спецыялістаў метадычнага цэнтра і майстроў, якія вывучалі і адраджалі старажытны народны промысел.

Традыцыйная гліняная цацка звязаная з міфалагічнымі ўяўленнямі крывічоў, якія засялялі вярхоўі Дняпра і Дзвіны. У ёй закладзены глыбокі сімвалізм. Архаічныя пластычныя формы і спосабы вырабу ўвабралі рамесны вопыт многіх пакаленняў. У ходзе гістарычнага развіцця сакральная сімволіка трансфармавалася, але з даўніх часоў гліняная народная цацка захавала сваю этнакультурную ідэнтычнасць.

- Як-та ў адной з кніг я прачытала, што гэты від народнага мастацтва быў шырока распаўсюджаны ў Беларусі, а затым незаслужана забыты. Гэта падштурхнула да думкі аб адраджэнні промыслу, тым больш што на Віцебшчыне былі майстры, якія выраблялі гліняныя цацкі. У прыватнасці, Ганна Марачёва з Дуброўна. Яе свістулькі сталі здабыткам музеяў Мінска, Масквы і Санкт-Пецярбурга, - распавяла Кацярына Лабука.

Штуршок даў міжнародны фестываль песні і музыкі «Дняпроўскія галасы ў Дуброўне», у рамках якога ў 2015 годзе быў арганізаваны першы ў Беларусі конкурс свістулькі «Салавейка». Ён сабраў удзельнікаў з розных рэгіёнаў Беларусі і Расіі. З тых часоў свята глінянай цацкі прапісалася на берагах Днястра, а пазалетась «Салавейка» прыляцеў у Горад майстроў на «Славянскім базары ў Віцебску». Майстры не толькі спаборнічалі ў мастацтве вырабу цацак з гліны, але і зладзілі вялікі канцэрт мастацкага свісту.

- Па гэты дзень конкурс свістулькі праходзіць толькі на Віцебшчыне. За мінулыя гады значна пашырылася кола майстроў, якія заняліся адраджэннем народнага промыслу, прычым, характэрнага для свайго рэгіёну. Яны ездзілі ў экспедыцыі, вывучалі матэрыялы ў музеях, аднаўлялі асобнікі, выяўленыя падчас раскопак, - адзначыла Кацярына Лабука.

А знаходкі былі сапраўды ўнікальныя. Напрыклад, гліняных антрапаморфных цацкі XVII стагоддзя, знойдзеныя на берагах Дзвіны, свістулька ў выглядзе каня з сядлом, Ульскі чалавечак, Волат (волат, які нагадвае іншапланецяніна).

- Свістулькі служылі засцярогамі, па гліняных звярах дзеці вывучалі навакольны свет. Акрамя таго, яны былі проста упрыгожваннем хаты, - працягнула Кацярына Лабука, адзначыўшы вялікую заслугу ў вывучэнні гісторыі і старадаўніх тэхналогій народнага промыслу вядучага метадыста ОМЦНТ, кандыдата мастацтвазнаўства Людмілы Вакар.

Прароблёная за мінулае дзесяцігоддзе даследчая і практычная праца дала плён.

(працяг на стар. 2)

СПАДЧЫНА

(пачатак на стар. 1)

У кастрычніку мінулага года тэхналогію вырабу гліняных народных цацак Аршанскага Падняпроўя і Віцебскага Прыдзвіння ўнеслі ў Дзяржаўны спіс гісторыка-культурных каштоўнасцяў Беларусі.

Носьбітамі старадаўняга промыслу прызнаныя восем майстроў. У кожнага свой, уласцівы канкрэтнаму рэгіёну, спосаб вырабу, адметныя формы і мелодыі. Так, Уладзімір Квашко з Сянно, які, дарэчы, стаў уладальнікам Гран-пры апошняга конкурсу «салавейка», робіць глухаревскую свістульку (па імі старога майстра Генадзя Глухарева) у выглядзе жаўрука або паўліна з чубком і хвастом. Вольга Аляксеева і Людміла Чэрвінска з Дубровенскага раёна адрадзілі цацкі Ганны Марачёвой, якія зручна кладуцца ў руку. Акрамя таго, дубровенскія свістулькі сюжэтныя - муж з жонкай нясуць птушку, якая свішча.

Кацярына Зяленская лепіць свістульку ў выглядзе чалавечка, падобнага на камедыянта на коніку. Відаць, гэты вобраз адлюстроўвaў базарны жыццё горада, героямі якой былі вандроўныя артысты. Канёк Алесі Сарбаш з Віцебскага раёна - вершнік, якога ў тутэйшых краях называлі «малец». Алеся Аўчыннікава з Бешанковічаў ўзнавіла Волата і баранчыка, якога знайшла ў сябе на агародзе. І маркуючы па ўсім, яму гадоў 500.

Каронная гліняная цацка Ірыны Вароны з Лёзненскага раёна - певень на адной назе - быццам ўзятая з карціны Марка Шагала, а ў Тацяны Шынкаровай з Оршы свістулька разліваецца салаўём - такі эфект дае вада, якую наліваюць у паражніну.

- У гэтым годзе плануем правесці пленэр і паклікаць на яго ўсіх, хто хоча навучыцца гэтаму старадаўняму здабычы. Марым набыць печ для абпалу. А лепш дзве, адну для Дуброўна, адкуль пачыналася адраджэнне народнай гліняный цацкі, другую для цэнтра народнай творчасці, дзе таксама ёсць таленавітыя майстры, - падзялілася планамі Кацярына Лабука.

Пераклад рэдакцыі vitvesti.by

БЯСПЕКА

ОПАСНЫЙ ЛЕД

С понижением температуры воздуха на водоемах области начинает формироваться ледяной покров и первыми, кто обычно испытывает его на прочность, становятся любители зимней рыбалки и дети.

В целях предупреждения несчастных случаев и происшествий на водных объектах спасатели рекомендуют соблюдать правила безопасности.

Выход на лед всегда сопровождается риском и представляет большую опасность для жизни. Человек, оказавшийся в воде, может погибнуть не только в результате утопления, но и от переохлаждения организма, которое наступает уже через 10 минут после попадания в холодную воду. Поэтому необходимо знать, что выход на водоем в период образования льда возможен только тогда, когда его толщина достигнет не менее 7 сантиметров для одного человека и 10-12 сантиметров — для группы людей.

«Не рекомендуем выходить на лед, если вы одни и в пределах видимости нет никого, кто смог бы прийти на помощь, а также в пургу и в темное время суток. При движении по ледовому покрытию следует быть осторожными, внимательно следить за его поверхностью, обходить опасные и подозрительные места: впадения ручьев, выхода грунтовых вод и родников, сброса промышленных и сточных вод, вмерзшие кусты осоки и травы, — предупреждает **первый заместитель начальника Витебского РОЧС Сергей Ловейкин**. — Нельзя ступать на поверхность водоема, если она рыхлая или где-то проступает вода».

Также запрещается собираться на льду большими группами, а при переходе через водоем надо соблюдать расстояние друг от друга в 5-6 метров. Прочность льда проверяется не ударом ноги, а крепкой палкой. «Если лед под вами становится тоньше и начинает трескаться, — продолжает спасатель, — аккуратно отступайте по своему же следу к берегу скользящими шагами, не отрывая ног ото льда и расставив их на ширине плеч. Нельзя бежать по льду — это может спровоцировать быстрый раскол поверхности».

Чтобы помочь человеку, провалившемуся под лед, надо бросить ему пояс, шарф или палку, приблизившись к провалу на 3-4 метра. Продвигаться к пролому можно только ползком. Оказать помощь пострадавшему нужно быстрее, поскольку попавшему под лед человеку грозит переохлаждение. Чтобы согреть пострадавшего, необходимо снять с него мокрую одежду, растереть тело, дать сухое белье и горячее питье.

Детям запрещается выходить на ледовое покрытие без сопровождения взрослых, отмечает сотрудник РОЧС. Во избежание трагических последствий родителям и лицам, ответственным за воспитание детей, необходимо провести разъяснительные беседы о соблюдении правил безопасного поведения на льду и вблизи водоемов.

Виктория РЫЖОВА "Жыццё Прыдзвіння"

КУЛЬТУРА

ДЫПЛОМ ДЛЯ «STREKOZЫ»

Падведзены вынікі IX абласнога агляду-конкурсу харэаграфічных калектываў Віцебшчыны, прысвечанага заслужанаму дзеячу культуры Беларусі Івану Арцёмавічу Серыкаву.

Праводзіцца ён з 2001 года з мэтай папулярызацыі, аднаўлення і захавання танцавальнай спадчыны І. А. Серыкава, павышэння ўзроўню выканальніцкага майстэрства калектываў мастацкай творчасці.

У бягучым годзе з-за эпідэміялагічнай сітуацыі мерапрыемства прайшло дыстанцыйна.

Танцавальная спадчына Івана Арцёмавіча Серыкава жыве. Яго пастаноўкі, якія адноўчы ўвайшлі ў рэпертуар таго ці іншага калектыву мастацкай творчасці, і па сённяшні час застаюцца неад'емнай арганічнай часткай у агульнай тканіне харэаграфічнага мастацтва Віцебшчыны.

У мерапрыемстве прынялі ўдзел больш за 30 харэаграфічных калектываў з розных куткоў вобласці, якія прадэманстравалі свае майстэрства ў трох намінацыях.

Віцебскі раён годна прадставіў ансамбль танца «STREKOZA» Мазалаўскай дзіцячай школы мастацтваў пад кіраўніцтвам Марыны Яроменка. Па рашэнні журы, якое узначаліў заслужаны дзеяч культуры Рэспублікі Беларусь, мастацкі кіраўнік і балетмайстар ансамбля танца, музыкі і песні «Талака» Віцебскай абласной філармоніі Мікалай Падаляк, прадстаўнікі Прыдзвіння адзначаны дыпломам лаўрэата II ступені ў намінацыі «На лепшую новую балетмайстарскую пастаноўку беларускай накіраванасці». Таксама «STREKOZA» ўзнагароджана дыпломам за зберажэнне і папулярызацыю танцавальнай спадчыны Віцебшчыны.

Галоўны балетмайстар Віцебскага абласнога метадычнага цэнтра народнай творчасці Вольга Панэ адзначыла, што з кожным разам расце не толькі масавасць агляду-конкурсу, але і мастацкі ўзровень. А значыць, гэта свята будзе жыць!

Андрэй СТРУНЧАНКА

ФЕРМЕРСТВА

ФЕРМЕР, ВПЕРЁД!

Довольно часто приходится слышать, что заниматься сельским хозяйством затратно, слишком хлопотно и в целом невыгодно. Совершенно противоположной точки зрения придерживается начинающий фермер из деревни Судники Мазоловского сельсовета Витебского района Сергей Ермашкевич.

Мечта Сергея Ермашкевича — возродить крестьянские традиции на селе, чтобы здесь снова кипела жизнь, как много лет назад. Заручившись поддержкой семьи и местного сельисполкома, он принялся за дело. Глава КФХ «Ермаки» ставку делает на развитие животноводства. Уже сейчас в хозяйстве порядка 100 голов свиней различных пород, более 20 овец, козы, молодняк КРС, а также птица. В распоряжении КФХ более 40 гектаров земли. Глава хозяйства держит курс на расширение дела. В ближайших планах строительство телятника на 200 голов.

— Увеличивать поголовье крупного рогатого скота мы намерены не только за счет закупки молодняка у населения, но и за счет имеющихся у нас нетелей, — отмечает Сергей. — Чтобы прокормить животных, часть кормов заготавливаем самостоятельно, а вот концентраты покупаем. Но в перспективе — выход на стопроцентное обеспечение своими кормами, а для этого хотелось бы увеличить земельные угодья.

Управляться по хозяйству на постоянной основе Ермашкевичу помогают трое наемных работников. Фермер обеспечил их жильем. А вот в сезон уборки урожая людей нужно куда больше, но с ними, по словам Сергея, напряженка. В Судниках — в основном пенсионеры, какие из них помощники. Но в КФХ есть техника, пусть и не новая, но в рабочем состоянии, а это большое подспорье.

Начиналось все с малого. Сергей вместе с супругой Светланой — жители городские. В Витебске у них собственный дом и 4 сотки земли. Решили, раз дом частный, на окраине города, можно и хозяйство небольшое развести. Вначале купили курочек, затем вьетнамских поросят. Но вскоре сами не заметили, как семейство пернатых пополнили гуси. Тогда и поняли, что надо расширяться — разводить животных более масштабно и серьезно. Вот так и оказались они в Судниках.

— Здесь мы купили три участка общей площадью в 1,5 гектара с домиками, которые уже частично перестроили и оборудовали под коптильни. В одном из помещений мы возвели три русских печи. Планируем открывать пекарню и выпекать собственный хлеб, поиском идеальной рецептуры которого сейчас и занимаемся, — рассказывает Сергей. — Производимую продукцию планируем продавать не только государству, но и населению. Наша целевая аудитория — это семьи с детьми, которым интересен сельский уклад жизни. На территории выстроены выгульные площадки для животных, чтобы сюда могли приезжать на экскурсии, любоваться нашими питомцами, птицей, а также приобретать экологически чистые продукты. Мы уже коптим, вялим мясо, деревенскую колбасу, делаем тушенку. Пока многое раздаем на пробу знакомым и друзьям. Но будем рады, если наш список клиентов пополнится постоянными покупателями. В этом году зарыбили пруд, запустили туда карпа. В перспективе думаем разводить и африканского сома — неприхотливую, но быстро растущую рыбу, которую также будем коптить и вялить.

Сергей Ермашкевич уверен, что нет ничего лучше, чем еда, приготовленная из натурального сырья, выращенного в экологически чистой местности по традиционным рецептам наших бабушек и дедушек. Супруга Светлана — его правая рука и идейный вдохновитель, с ней он вместе уже 28 лет. Женщина отмечает: где бы муж не работал, заниматься личным хозяйством не переставал и к сельскому укладу жизни приобщил всю семью.

— Благодаря этому наши дети сызмальства знали откуда берутся яйца, мясо, как и чем кормить животных и какой за ними требуется уход, — делится Светлана.— Старший сын Виктор вместе со своей семьей живет в пригороде и также ведет небольшое подсобное хозяйство. А вот младшая дочь Полина еще школьница, но во всем нам с мужем помогает.

В КФХ разводят сразу несколько пород животных. Например, среди поголовья свиней есть йоркширы, ландрасы (беконная порода), мангалицы (домашняя шерстистая порода свиней, мясная) и другие.

В прошлом году хозяйство обзавелось овцами породы прекос и романовской. Они уже дают приплод. По словам супругов, планы на развитие овцеводства у них большие. Сейчас занимаются изучением рынков сбыта не только мяса, но и шерсти, шкур. Не ради забавы и красоты здесь козы. Когда поголовье умножится в разы, Ермашкевич намерен заняться производством сыров из козьего молока…

Ольга МЫСЛИЦКАЯ «Жыццё Прыдзвіння»

АБ'ЯВА

Каб атрымліваць кожны нумар газеты "Дзвінскі Ўзгорак" паведаміце рэдакцыі аб гэтым. Калі не жадаеце атрымліваць газету, то патэлефануйце.

Калі парушаны вашы правы спажыўца, працаўніка, то даем эфектыўныя парады па абароне права і пошуку бясплатных юрыстаў. Звяртайцеся на адрас газеты "Дзвінскі Ўзгорак".

Наша газета стала размяшчацца на партале http://kamunikat.org, дзе зацікаўленыя грамадзяне могуць яе спампаваць яшчэ да з'яўлення газеты на паперы.

АЗБУКА ПАЛІТАЛОГІІ

РЭВАЛЮЦЫЯ ПРАЦЯГВАЕЦЦА, БО ЯНА — НЕ ПАДЗЕЯ, А ПРАЦЭС

Што гэта было? Аптымісты сцвярджаюць, што ўсе мы сталі сведкамі, а многія і ўдзельнікамі, РЭ-ВАЛЮ-ЦЫІ. Для аптымістаў жа ў квадраце мінулы час у пытанні недарэчны. Чаму было? Рэвалюцыя працягваецца, бо яна — не падзея, а працэс, старт якому быў дадзены летам 2020 года.

Колькі людзей — столькі меркаванняў. Адзін з падыходаў да трактоўкі паняцця «рэвалюцыя» адлюстраваны і ў Вікіпедыі: «Рэвалюцыя (ад позднелацінска revolutio — паварот, пераварот, ператварэнне) — радыкальнае, карэннае, глыбокае, якаснае змяненне, скачок у развіцці грамадства, прыроды або пазнання, што спалучаецца з адкрытым разрывам з папярэднім станам».

У вызначэнні нічога не сказана пра барацьбу за ўладу. Ленін бы такое вызначэнне не прыняў. Не прымае яго і адзіны палітык (АП). У яго — свая логіка. Яе паслядоўнае развіццё можна смела лічыць адным з важных дасягненняў афіцыйнай навуковай думкі ў 2020-м годзе.

Абмяжуюся адным прыкладам: «Мы адназначна ацэньваем падзеі, якія адбываюцца пасля выбараў у краіне, як спробу неканстытуцыйнага перавароту па лякалах, як гаворыцца цяпер, каляровых рэвалюцый. Ніякай рэвалюцыяй тут не пахне, таму што проста няма рэвалюцыянераў у краіне».

Выдатна! Чытаю і перачытваю. У чым розніца паміж проста «рэвалюцыяй» і «каляровай рэвалюцыяй»? Для першай патрэбныя рэвалюцыянеры — свае рэвалюцыянеры, спароджаныя аб'ектыўнымі палітычнымі, сацыяльнымі і эканамічнымі ўмовамі. Сваімі ўмовамі. Але дзе вы такія ўмовы бачылі ў дзяржаве для народа?

У якасці рухаючай сілы каляровых рэвалюцый выступае знешні фактар. За словамі знешніх зайздроснікаў наконт дэмакратыі і правоў чалавека хаваецца банальнае імкненне «прыбраць канкурэнтаў, разбурыўшы наш прамысловы патэнцыял». Няма нічога дзіўнага ў тым, што «асабліва дбаюць, хто ў постсавецкі час сам разбурыў свае вытворчасці».

Але зайздроснікі-лялькаводы не заспелі нас знянацку. Іх сапраўдныя намеры былі своечасова выяўленыя «залатымі пёрамі» беларускай журналістыкі.

Адзін з галоўных вынікаў года, які адыходзіць, — поўная няздольнасць улады прызнаць сваю адказнасць за тое, што адбылося ў краіне. Гульня ў «перакіднога дурня» зайшла так далёка, што гульцы самі пачалі верыць у ідэалагічнае смецце, якое дзяржаўныя СМІ абрынулі на сваіх гледачоў-чытачоў.

Зразумела, у палітычных апанентаў улады існуюць свае крыніцы інфармацыі. Так было заўсёды. Аднак ніколі яшчэ дзве рэальнасці — намаляваныя на грошы падаткаплацельшчыкаў і на грошы Дзяржэпу — не разыходзіліся паміж сабой так кардынальна. Прыклад з рэвалюцыяй і каляровай рэвалюцыяй — толькі адзін са шматлікіх.

«Большасць» нікуды не знікла

Беларуская рэвалюцыя, нягледзячы на шматлікія заявы АП, не стала інструментам барацьбы за ўладу ў рэжыме «тут і цяпер». Аднак, у поўнай адпаведнасці з Вікіпедыяй, яе можна лічыць радыкальным, карэнным, глыбокім, якасным змяненнем, скачком у развіцці грамадства.

АП не заўсёды трапляе пальцам у неба. Складана, напрыклад, не пагадзіцца з наступным адкрыццём: «Нешта з намі адбылося. Я ўпэўнены, што гэта толькі пачатак. Паверце, вы прыгадаеце мяне праз паўгода-год і ўбачыце, што гэта толькі пачатак».

«Верым, можам, пераможам!» Верым і ў тое, «што гэта толькі пачатак». Не сёння народжаны слоган за некалькі месяцаў напоўніўся рэальным зместам. А тое, што людзі лічаць рэальным, мае рэальныя наступствы (закон Томсана). Пра гэта ж у першы дзень 1905 года пісаў Ленін у нелегальнай газеце бальшавікоў: «Усеагульная вера ў рэвалюцыю ёсць ужо пачатак рэвалюцыі».

Працэс пайшоў — працэс змены грамадства. Але не трэба цешыць сябе. Так званая «большасць», па замове якой вось ужо 26 гадоў будуецца беларуская мадэль, нікуды не знікла. Яна стаілася, яна сцішылася, але не больш за тое.

Тыповы прадстаўнік «большасці» — гэта, як правіла, жыхар дэпрэсіўнай перыферыі. Ён немалады. Нізкі ўзровень адукацыі не пакідае яму шанцаў на атрыманне працы ў лакальных цэнтрах эканамічнага росту.

Як салаўя не варта карміць байкамі, так і тыповага прадстаўніка «большасці» не пераканаць у тым, што свабода лепшая за несвабоду, але гэта не перашкаджае яму расчароўвацца ў канкрэтнай персоне. Аднак вера ў канкрэтную персону не адмяняе патрэбы ў персоне падобнага кшталту. На гэтым і трымаюцца аўтарытарныя і таталітарныя рэжымы.

Кроплі сацыялагічнай інфармацыі, што прасочвалася скрозь дзяржаўныя заслоны, гэту сумную выснову пацвярджаюць. У прыватнасці, паводле даследавання навуковага супрацоўніка брытанскага аналітычнага цэнтра Chatham House Рыгора Астапені, доля прыхільнікаў бел-чырвона-белага сцяга сярод гарадскіх жыхароў складае 38%, чырвона-зялёнага — 42%, пры 20% нявызначаных. З улікам сельскага насельніцтва (22%), працэнт прыхільнікаў афіцыйнага сцяга будзе яшчэ вышэйшым.

Параўнаем з апытаннем НІСЭПД, што наяўнасць сельскага насельніцтва ўлічвае. У чэрвені 2014 года з тым, што «такія сімвалы, як да 1995 года (з гербам „Пагоня")», больш адпавядаюць гістарычнай і культурнай спадчыне беларускай нацыі, былі згодныя 32% — а з сімваламі, якія нагадваюць БССР, — 55%. Змены разгледзець можна, але яны непрынцыповыя.

Але хто б у цяперашні час ні праводзіў апытанні, неабходна памятаць, што ад лета беларускае грамадства знаходзіцца ва ўзбуджаным стане. Як і ў выпадку з асобным чалавекам, узбуджэнне, безумоўна, уплывае на паводзіны грамадства, але яно не мяняе яго прыроды.

Такое маштабнае ўзбуджэнне — з'ява рэдкая. У мінулым стагоддзі яно назіралася толькі двойчы: у 1917 годзе і на мяжы 1989–1990-х гадоў. Пры гэтым узбуджэнню грамадства папярэднічаў крах дзяржавы. Узбуджэнне, такім чынам, было следствам, а не прычынай краху расійскай і савецкай імперый.

Ні летам, ні восенню, ні ў пачатку зімы сур'ёзнай дэфармацыі беларускай дзяржавы не назіралася. Яна яшчэ не выпрацавала свой рэсурс — і таму выстаяла. Пра гэта неабходна памятаць, складаючы планы на бліжэйшую будучыню. Веданне — сіла. Без ведаў сіндрому завышаных чаканняў не пераадолець.

Новы трэнд

Узбуджэнне пройдзе. Гэта нармальна. Але набытыя навыкі сумесных дзеянняў застануцца. Гэтыя навыкі — і ёсць галоўны вынік года, што адыходзіць. Дзякуючы ім з насельніцтва фарміруецца грамадства.

«Грамадства, — тлумачыць дырэктар Лявада-цэнтра сацыёлаг Леў Гудкоў, — гэта ўстойлівая сістэма сацыяльных стасункаў, заснаваных на салідарнасці і ўзаемных інтарэсах». Фактамі салідарнасці сёння забіты інтэрнэт. Дзякуй дзяржаве. Яна не стаіць убаку ад працэсу фарміравання беларускага грамадства і рэгулярна стварае новыя падставы, якія патрабуюць аб'яднання намаганняў грамадзян для эфектыўнага адказу.

У гады палітычнай апатыі ў Беларусі ішоў працэс адаптацыі масавага чалавека да рэпрэсіўнай дзяржавы. Пад адаптацыяй варта разумець пасіўныя, галоўным чынам, рэактыўныя (на ўзор «стымул—рэакцыя») паводзіны. Гаворка ідзе перш за ўсё пра паводзіны, залежныя ад улады. Да адстойвання ўласных індывідуальных і групавых інтарэсаў справа не даходзіла.

….Ад ролі гаспадара дзяржава, зразумела, не адмовілася, дый адмаўляцца не збіраецца. Прыклад таму — два гады калоніі і паўтара года «хатняй хіміі» за словы «не забудзем» на асфальце. Бо вельмі ж дзяржаве хочацца, каб жыццё пачалося з чыстага ліста. Новы тэрмін. Новая пяцігодка. Новая Канстытуцыя. А хто старое прыгадае, застанецца без вока.

Засталася дробязь — аформіць усю гэтую навізну на чарговым Усебеларускім народным сходзе, якому прапануецца надаць новыя паўнамоцтвы. Самы час запляскаць у ладкі і хорам выгукнуць: «Бінга!». Тым жа чытачам НЧ, што не знаёмыя з набіраючым папулярнасць неалагізмам, рэкамендую трошкі пагугліць.

Існуе, аднак, дробязь: колькасць ахвочых практыкавацца ў самакантролі за час рэпрэсіўнай актыўнасці дзяржавы прыкметна зменшылася. У Беларусі сфарміраваўся новы трэнд. Ён стаў самадастатковым — і яго не спыніць.

(скарочана)

Сяргей Нікалюк
«Новы Час»

ВАШИНГТОНСКИЙ БУНТ

ЛУКАШЕНКО ПОЛУЧИЛ РОЖДЕСТВЕНСКИЙ ПОДАРОК ОТ ТРАМПА

События в Вашингтоне, где накануне сторонники Дональда Трампа вломились в Капитолий и пытались сорвать утверждение итогов президентских выборов, объективно на руку белорусским властям, которые уже почти пять месяцев подавляют протесты в собственной стране. Александр Лукашенко, выступая на православное Рождество в столичном храме, не преминул прокомментировать шокирующие новости из-за океана.

«Кто бы мог, владыко, — сказал Лукашенко, апеллируя к митрополиту Вениамину, — подумать, что сегодня в ночь (по нашему) будут штурмовать Капитолий — цитадель демократии мировой, как они себя подавали».

Далее последовал противоречивый пассаж: «Хотя в этом есть некая справедливость со стороны Трампа. Но это плохо. Это плохо, когда идут на штурм и гибнут люди».

С одной стороны, протесты для Лукашенко — это априори вещь предосудительная. С другой — к грубому, своевольному Трампу (который, по мнению многих, и спровоцировал нападение на здание парламента) у белорусского вождя сантимент: родственные души. Потому пришлось высказаться витиевато, чтобы и нашим и вашим.

При этом Лукашенко, проецируя американские события на белорусские поствыборные реалии, попытался оправдать свою жестокую политику по отношению к протестующим: «Поэтому я вас прошу только об одном: чтобы вы меня понимали и не осуждали сходу. Постарайтесь понять. Я человек мирный. Но я не могу допустить, чтобы кто-то пришел сюда и вот так открыто разрушил эту нашу обитель».

…Белорусская пропаганда не упускает момент усесть Америку

Действительно, белорусские государственные СМИ уже раскручивают тему штурма Капитолия. Вот лишь некоторые нарративы:

— США теряют моральное право заниматься продвижением демократии, навязывать свои советы другим государствам, пусть сначала разберутся в своем кризисе;

— в самой Америке многие считают, что тамошние выборы были сфальсифицированы, это и спровоцировало протесты;

— белорусских силовиков хают зря, вон в Вашингтоне за один день жертвами действий полиции стали четыре человека.

На самом деле вашингтонская полиция подтвердила, что после огнестрельного ранения погибла одна женщина, еще три человека умерли «в окрестностях Капитолия» в результате «отдельных неотложных медицинских ситуаций». То есть не факт, что от полицейского насилия. В частности, по данным СМИ, один мужчина упал при беспорядках со строительных лесов, установленных на западной стороне Капитолия.

Но такие мелочи белорусскую пропаганду мало волнуют. Она почуяла жирную добычу. Теперь, плюща манифестантов в собственной стране, можно

(працяг на стар. 4)

ВАШИНГТОНСКИЙ БУНТ

(пачатак на стар. №3)

ссылаться на заокеанский пример. Правда, в Беларуси после выборов 9 августа никто не штурмовал административные здания (хотя высокое начальство по горячим следам пыталось генерировать такие фейки). Да и сами выборы в двух странах (при том что американская система громоздка и далеко не совершенна) несравнимы по степени демократичности. Но для пропагандистов это тоже мелочи.

Главное — ловить момент. Вот, например, избранный президент Джо Байден назвал события на Капитолийском холме мятежом. Какой козырь! Ведь точно так же Лукашенко именует протесты против своего правления: мол, никакая это не революция.

Вообще теперь можно брать весь набор хлестких определений заокеанских политиков в отношении буйных трампистов — и переносить на манифестантов в Беларуси. А если Байден снова откроет рот на белорусский режим, то нового хозяина Белого дома сходу можно заткнуть обвинением в двойных стандартах.

Эксперт: в американских элитах есть консенсус по белорусскому вопросу

Ряд обозревателей по горячим следам волнений в Вашингтоне сделали вывод, что теперь новая администрация Белого дома надолго увязнет во внутриполитической повестке и не станет особо активничать на международной арене.

А повлияют ли эти события на политику администрации Байдена в белорусском вопросе?

«В любом случае было бы наивно рассчитывать, что 21 января (на следующий день после официального вступления в должность. — А.К.) Байден проснется с мыслью: а что я могу сделать для торжества белорусской демократии? Беларусь у руководства США не на первом плане и без этих событий, и с ними», — отметил в комментарии для Naviny.by минский аналитик-международник Андрей Федоров.

Он допускает: внутриполитический кризис, задача смягчить раскол в американском обществе могут привести к тому, что до белорусских проблем у команды Байдена руки могут дойти позже, чем предполагалось. Но это не факт, поскольку в Госдепе есть люди, которые методично занимаются белорусским направлением независимо от внешнеполитических и внутриполитических перипетий, подчеркнул аналитик.

В целом же, по его словам, вне зависимости от внутренних противоречий в политических элитах США есть «консенсус по белорусскому вопросу». И когда зайдет речь о проведении политики в отношении Минска (рамки которой во многом задает новая редакция известного Акта о демократии в Беларуси), Байдена вряд ли смутят попытки белорусских пропагандистов отказать Вашингтону в моральном праве на те или иные подходы, считает Федоров.

(скарочана)

Александр Класковский
«БЕЛАПАН»

ГУЧНЫЯ СПРАВЫ

«БУДУЦЬ ЯШЧЭ ПАДОБНЫЯ АЎДЫЁЗАПІСЫ ЎСПЛЫВАЦЬ»,— ЮРЫСТ АЛЕГ ВОЛЧАК

Усе кажуць, што разлом у самой сістэме следства і пракуратуры адбыўся. Павольна, але адбыўся. Ніхто не хоча несці нават ускосную адказнасць, не кажучы ўжо пра наўпроставую. Будуць яшчэ ўсплываць матэрыялы. Усе цяпер збіраюць кампрамат, каб пасля абяліць сябе, сказаць: «Я не быў датычны», перадае «Свабода» словы праваабаронцы Алега Волчака.

Інтэрнэт-выданне EUobserver 4 студзеня паведаміла, што Лукашэнка мог планаваць палітычныя забойствы ў Нямеччыне ў 2012 годзе. Ахвярамі павінны былі стаць Алег Алкаеў, Уладзімер Барадач, Вячаслаў Дудкін і Павал Шарамет.

Пракаментаваць з'яўленне аўдыёзапісу, а таксама расследаванне палітычных забойстваў і выкраданняў людзей у Беларусі «Голас Амерыкі» папрасіў юрыста, праваабаронцу, былога следчага Алега Волчака, які прадстаўляе інтарэсы сям'і экс-кіраўніка МУС Беларусі Юрыя Захаранкі, зніклага ў траўні 1999 года.

— Як вы можаце пракаментаваць з'яўленне гэтага аўдыёзапісу?

— Для мяне гэта не навіна. Я яшчэ ў 2012 годзе гаварыў з Алегам Алкаевым, ён мне гаварыў па тэлефоне, што да яго прыстаўленая ахова і ёсць нейкія пагрозы. Мы тады падумалі — можа, гэта проста каб напалохаць яго ці яшчэ нешта. Але тады паліцыя сапраўды яго ахоўвала. А потым пра гэта ўсе забыліся. Я лічу, што інфармацыя, якая з'явілася ў EUobserver, вельмі сур'ёзная, і яе трэба следчым шляхам правяраць.

— Што гэта дадае да расследавання забойства журналіста Паўла Шарамета?

— Я разумею, як цяжка цяпер будзе ўкраінскай паліцыі, я гэта бачу як былы следчы. Мяняецца кірунак расследавання. Справа фактычна рыхтуецца да суда, а атрымліваецца, што трэба нанова дапытваць людзей. Ці будуць супрацоўнічаць беларускія ўлады з украінскай пракуратурай па допыце ўсіх гэтых асобаў? Гэта пытанне. Мне здаецца, што не дадуць. Хоць цяпер, у час тэхналогіяў, ёсць іншыя спосабы збору інфармацыі. І мне здаецца, што будуць яшчэ падобныя аўдыёзапісы ўсплываць. Відавочна, што яны не проста так з'явіліся цяпер. Магчыма, сілавікі паміж сабой змагаюцца, каб не было калектыўнай адказнасці. Акрамя таго, вы зразумейце, што людзі да гэтага часу не супакоіліся, іх не атрымалася загнаць па дамах, яны выходзяць на вуліцы.

— Гэта значыць, гэтыя стужкі могуць быць нейкім сігналам?

— Так, гэта сігнал, і такія сігналы паступаюць ужо на працягу двух-трох месяцаў. Бачыце, і па забойстве Бандарэнкі ўсплылі прозвішчы датычных. Што ж тычыцца гэтага аўдыёзапісу, ён відавочна не пастановачны, гэта абсалютна натуральная гутарка. Але ўявіце ўзровень праслухоўвання, калі праслухоўваюць кабінет старшыні КДБ!

— Вы неаднойчы гаварылі, што без расследавання палітычных забойстваў і знікненняў рэфармаванне Беларусі немагчымае, і, напэўна, гэта як ніколі актуальна менавіта цяпер, падчас пратэстаў. Ці ёсць надзея на тое, што нераскрытае будзе раскрыта?

— Ужо і да мяне выступалі следчыя, якія збеглі за мяжу, і следчыя, якія звольніліся. Усе кажуць, што разлом у самой сістэме следства і пракуратуры адбыўся. Павольна, але адбыўся. Ніхто не хоча несці нават ускосную адказнасць, не кажучы ўжо пра наўпроставую. Будуць яшчэ ўсплываць матэрыялы. Як мне казаў стары опер яшчэ ў 90-я, любое забойства раскрываецца, трэба толькі час. Усе цяпер збіраюць кампрамат, каб пасля абяліць сябе, сказаць: «Я не быў датычны». Расследаванні будуць, тым больш, гэта ўжо прыняло міжнародны характар. Мы бачым, як актыўна штаб Ціханоўскай у гэтым плане працуе. Трыбунал ёсць, які вядзе маніторынг гэтых справаў. І не забудзецца пра чатыры гучныя забойствы апошніх дваццаці гадоў: Захаранка, Ганчар, Красоўскі, Завадскі. Вялікае кола давядзецца расследаваць.

У 2001 годзе былыя следчыя Алег Случак і Зміцер Петрушкевіч, калі выехалі ў ЗША, расклалі ўсё па палічках — і следству толькі заставалася ўсталяваць усё гэта следчым шляхам: дапытаць міністраў, супрацоўнікаў спецслужбаў. Пасля гэтыя справы фактычна не вяліся. Следства было прыпыненае. Але ў 2019 годзе былы баец беларускага САХРу Юрый Гараўскі заявіў, што ён датычны да забойства Захаранкі, Ганчара, Красоўскага. Справу аднавілі, тры месяцы ішло расследаванне, але потым мы атрымалі адпіску — справу прыпынілі «ў сувязі з невысвятленнем асобаў, датычных да выкраданняў». Хоць незалежныя журналісты знайшлі гэтых людзей, пра якіх казаў Гараўскі. Усе яны працуюць у Беларусі, займаюць пэўныя пасады. Усе яны адмовіліся ад каментараў. І што самае цікавае — пракуратура, па нашых дадзеных, не звярталася ні ў Нямеччыну, ні ў Аўстрыю, каб Гараўскага дапыталі наконт яго заяваў.

…Беларускае грамадства моцна памянялася за гэтыя паўгода. Некаторыя сталі выходзіць на пратэсты толькі цяпер. Але разварот у адваротны бок ужо не будзе: занадта шмат адбылося гвалту і беззаконня, мірыцца з гэтым ужо ніхто не захоча. Час старой эліты праходзіць. Усё можа скончыцца вясной ці восенню, але вярнуцца назад ужо дакладна не атрымаецца.

"Новы Час"

ФІНАНСЫ

ЧТО НЕ ТАК С ЛИЧНЫМИ ФИНАНСАМИ БЕЛОРУСОВ?

Нацбанк опубликовал результаты исследования финансовой грамотности белорусов. Многие цифры и выводы этого отчета весьма неутешительны.

Факт 1: каждый пятый белорус не ведет личную бухгалтерию

Несмотря на то, что граждане понимают важность контроля семейного бюджета, 20% участников опроса не занимаются учетом своих доходов и расходов.

Чуть менее 36% опрошенных не ведут таких записей и только в общих чертах понимают, сколько денег получают и тратят. Детальной фиксацией доходов и расходов занимаются только 15% респондентов.

Около 24% опрошенных стараются учитывать свои финансы, но делают это несистематически и неподробно.

Факт 2: каждый третий белорус не имеет финансовой цели

Около 64% белорусов ставят перед собой определенные финансовые цели, выяснили социологи.

Прежде всего, граждане хотят приобрести жилье, купить автомобиль, сделать ремонт — участники опроса планируют сделать это лично или вместе с членами своей семьи.

Однако примерно каждый третий опрошенный белорус не имеет финансовых целей.

…При этом около 17% опрошенных, которые поставили перед собой финансовую цель, не имеют плана или стратегии ее достижения.

Факт 3: каждый четвертый белорус живет от зарплаты к зарплате

Выяснилось также, что большинство граждан не планируют финансовую составляющую своей жизни на долгосрочную перспективу. Горизонты финансового планирования у белорусов, как правило, небольшие и составляют от одного до трех месяцев.

Большинство опрошенных (около 38%) планируют свой бюджет только на один месяц, около 12% — до трех месяцев, около 11% — более трех месяцев. Каждый четвертый белорус, который участвовал в опросе, не планирует свои расходы и доходы. Эти люди придерживаются стратегии поведения «от зарплаты к зарплате».

Факт 4: только 4% белорусов откладывают деньги на жизнь после пенсии

Около 27% граждан считают, что им нужно откладывать деньги на будущую пенсию, а не рассчитывать на государство.

Но при ответе на вопрос, откладываете ли вы деньги на будущую пенсию, только 3,7% отметили, что делают накопления на жизнь после достижения пенсионного возраста.

Из тех, кто откладывает деньги на будущую пенсию, чуть более 36% респондентов пользуются программой накопительного пенсионного страхования.

Таким образом, большинство белорусов не откладывают деньги на будущую пенсию. При этом, по мнению 37% опрошенных, чтобы делать накопления на пенсию, необходимо иметь больше денег.

Факт 5: каждый пятый белорус поддается влиянию рекламы

Опрос показал, что большинство наших граждан в целом демонстрируют ответственное отношение и поведение при совершении покупок.

Тем не менее, примерно каждому третьему опрошенному при совершении покупок приходилось «часто» и «время от времени» жалеть о спонтанной покупке, покупать на акциях ненужные товары из-за низкой цены.

При этом 28% опрошенных покупали понравившиеся ненужные вещи и оказывались в долгах после покупки той или иной вещи, поскольку неверно оценили свои возможности при ее приобретении.

Каждый пятый респондент совершал незапланированные покупки под воздействием рекламы, советов консультанта в магазине.

Чуть менее 20% белорусов покупали ненужную вещь под влиянием импульса или настроения.

Исследование, которое социологи подготовили для Нацбанка, содержит и другие довольно шокирующие цифры. Например, «часто» и «время от времени» почти 75% белорусов выбирают менее качественный товар по причине его дешевизны, а при утере/краже банковской карточки блокируют ее только 65% участников опроса.

Павел Абрамович
https://naviny. by

Заснавальнік і рэдактар: Смолікаў Канстанцін Эдуардавіч

Адрас рэдакцыі: г. Віцебск, вул. 1-я Сененская д.5, Тэл. +375-29-218-98-38, e-mail: kas_vit@tut.by
Газета выдаецца з лютага 2014 г.

Падпісана да друку 15.01.2021 у 18.20
Наклад: 290 асобнікаў.
Выдаецца адзін-два разы на месяц на беларускай і расійскай мовах.